

Sprawozdanie

**Z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny
w Gminie Żary o statusie miejskim w 2022 roku**

Żary, marzec 2023 r.

Zgodnie z art. 179 ust. 1 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2022 r. poz. 447 z późn. zm.) Burmistrz składa corocznie Radzie Miejskiej sprawozdanie z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny i wskazuje potrzeby w zakresie realizacji tych zadań.

Program wspierania rodziny w Gminie Żary o statusie miejskim został opracowany na lata 2022-2024. Głównym celem Programu jest zapewnienie kompleksowego wsparcia rodzinom poprzez jego stałe rozwijanie, ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej.

Program adresowany jest do rodzin zamieszkujących Gminę Żary o statusie miejskim, zwłaszcza do rodzin wykazujących problemy opiekuńczo-wychowawcze, zagrożonych odebraniem dzieci i umieszczeniem ich w pieczy zastępczej oraz rodzin, którym zostały odebrane bądź ograniczone prawa rodzicielskie.

Jednostką wyznaczoną do organizowania pracy z rodziną (zgodnie z art. 10 ust. 1 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej) w Gminie Żary o statusie miejskim jest Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Żarach.

Praca z rodziną w 2022 roku prowadzona była w formie:

- pracy socjalnej,
- konsultacji i poradnictwa specjalistycznego z zakresu uzależnień,
- konsultacji i wsparcia psychologicznego osób i rodzin z problemem bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych, przemocy i niepełnosprawności,
- interwencji kryzysowych,
- przyznania usług opiekuńczych w związku z bezradnością opiekuńczo-wychowawczą i prowadzenia gospodarstwa domowego matek samotnie wychowujących dzieci,
- przyznania rodzinie asystenta rodziny w związku z występującym problemem bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych,
- prowadzenia placówek wsparcia dziennego oraz zapewnienia miejsc dla dzieci z rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym.

I. Zapewnienie wsparcia socjalnego oraz dostępu do poradnictwa psychologiczno-pedagogicznego, socjalnego i prawnego rodzinom w trudnej sytuacji.

1. Wsparcie socjalne i usługowe.

Do pomocy społecznej w 2022 roku zakwalifikowano ogółem **1614 rodzin**, w których skład wchodziło łącznie **2741 osób**, w tym **1067 osób** prowadzących samodzielne gospodarstwo domowe. Rodziny objęte wsparciem pomocy społecznej wymagają monitoringu i wsparcia określonego w ustawie o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej z uwagi na zagrożenie kryzysem lub trudności w realizacji funkcji opiekuńczo-wychowawczych.

Wśród rodzin korzystających z różnych świadczeń pomocy społecznej w MOPS było:

- **81 dzieci i młodzieży** korzystających z pomocy w postaci posiłków w ramach programu „Posiłek w szkole i w domu”;
- **3 rodziny z dziećmi** objęte pomocą w formie usług opiekuńczych;
- **1594 rodziny** objęte pracą socjalną, w których skład wchodziło łącznie **2689 osób**.

Ponadto w roku 2022 rodziny z terenu Miasta Żary otrzymały wsparcie w związku z utrzymaniem dziecka i skorzystały z następujących świadczeń:

- **345 rodzin** korzystało z zasiłków rodzinnych;
- **155 rodzin** korzystało z funduszu alimentacyjnego;
- Od 01.01.2022 r. do 31.05.2022 r. wypłacono świadczenie wychowawcze 500+ dla łącznie **5818 dzieci** oraz od 01.06.2022 r. dla **15 rodzin**, którym świadczenie zostało przyznane na podstawie decyzji Wojewody Lubuskiego w ramach koordynacji świadczeń (od 01.06.2022 r. świadczenia wychowawcze wypłaca Zakład Ubezpieczeń Społecznych z wyjątkiem świadczeń wychowawczych przyznanych przez Wojewodę w ramach koordynacji świadczeń, w przypadku, gdy członek rodziny przebywa i pracuje za granicą);
- **4 rodziny** uzyskały prawo do jednorazowego świadczenia z tytułu urodzenia się żywego dziecka na podstawie Ustawy o wspieraniu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”;
- **1302 dzieci i młodzieży** skorzystało z organizowanego przez organizacje pozarządowe wypoczynku zimowego i letniego, w tym m.in. półkolonie, wycieczki krajoznawcze, wyjazdy wypoczynkowe.

Rodziny wielodzietne mogły dodatkowo skorzystać z rządowego programu „Karta Dużej Rodziny”. W 2022 r. wydano **522 karty**.

2. Poradnictwo psychologiczne, pedagogiczne i prawne oraz z zakresu terapii uzależnień.

Rodziny przeżywające trudności opiekuńczo-wychowawcze lub będące w sytuacji kryzysowej zapewnione miały poradnictwo psychologiczne, pedagogiczne, prawne, z zakresu terapii uzależnień oraz poradnictwa rodzinnego i terapii rodzinnej:

- a) **Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Żarach** świadczył rodzinom poradnictwo psychologiczne oraz z zakresu terapii uzależnień:
- **260 osób** skorzystało z indywidualnego poradnictwa psychologicznego;
 - **42 rodziny**, w których skład wchodziło łącznie **91 osób** wzięło udział w psychologicznej terapii rodzinnej;
 - **190 osób** skorzystało z indywidualnej terapii uzależnień.
- b) **Zespół Poradni Psychologiczno-Pedagogicznych Powiatu Żarskiego:**
- współtworzył i koordynował grupy wsparcia oraz warsztaty umiejętności wychowawczych dla rodziców dzieci z trudnościami emocjonalno-wychowawczymi, w zakresie uświadamiania rodzicom roli środowiska rodzinnego w kształtowaniu rozwoju emocjonalnego i społecznego dziecka;
 - organizował spotkania mające na celu wsparcie rodzin w sytuacji kryzysu emocjonalnego dziecka, w tym prowadzenie psychoedukacji;
 - wspierał i udzielał porad rodzinom z dziećmi z niepełnosprawnościami;
 - prowadził porady i konsultacje dla rodziców podczas działań podejmowanych w miejscach opieki, wychowania i edukacji dzieci, tj. żłobki, przedszkola i szkoły, w zakresie rozpoznawania nieprawidłowości rozwojowych, wdrażania działań zaradczych.
- c) **Starostwo Powiatowe w Żarach** prowadziło punkty nieodpłatnej pomocy prawnej i punkt nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego. Pomocy prawnej udzielono łącznie **739 osobom**, natomiast **237 osobom** udzielono nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego.
- d) **Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Żarach** organizowało poradnictwo rodzinne, z którego skorzystało łącznie **220 osób**.

II. Wzmocnienie kompetencji opiekuńczo-wychowawczych, edukacja rodzin w zakresie właściwego wypełniania ról rodzicielskich oraz wspomaganie rozwoju dzieci i młodzieży.

1. Asystentura rodzin i rodziny wspierające.

W 2022 roku w MOPS zatrudnionych było 4 asystentów rodziny na umowę o pracę. Asystenci rodziny zajmują się pomocą, wsparciem i pracą z rodziną. Celem pracy asystenta jest osiągnięcie przez rodzinę podstawowego poziomu stabilności życiowej, która umożliwi jej wychowywanie dzieci. Jego głównym zadaniem jest niedopuszczenie do oddzielenia dzieci od rodziny oraz podjęcie działań zmierzających do zażegnania kryzysu w rodzinie. Elastyczny, zadaniowy czas pracy asystenta służyć ma realnym potrzebom i rytmowi życia rodziny. Rolą asystenta rodziny nie jest powielanie pracy pracownika socjalnego.

W roku 2022 wsparciem asystenta rodziny objętych było ogółem **71 rodzin**. Zobowiązanych przez sąd do pracy z asystentem rodziny było **57 rodzin**.

Rodziny przeżywające trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych mogą zostać objęte również pomocą rodzin wspierających lub rodzin pomocowych. Rodzina wspierającą może zostać rodzina z najbliższego otoczenia wspieranej rodzin, która ma odpowiednie predyspozycje do udzielania takiej pomocy. Rodziny wspierające powoływane są przez Dyrektora MOPS na podstawie upoważnienia udzielonego przez Burmistrza Żar. W przypadku pozytywnej opinii na temat kandydatów, po uprzednim przeprowadzeniu z nimi wywiadu środowiskowego, przygotowywane jest stosowne Porozumienie podpisywane przez Dyrektora MOPS, kandydatów na rodzinę wspierającą oraz rodzinę, która będzie korzystać ze wsparcia. W 2022 r., z uwagi na brak chętnych rodzin wspierających, nie zostały zawarte Porozumienia w celu wspierania i podniesienia zdolności wypełniania funkcji rodzicielskich.

Rodziną pomocową natomiast może zostać rodzina zastępcza niezawodowa, rodzina zastępcza zawodowa lub prowadzący rodzinny dom dziecka, małżonkowie lub osoba niepozostająca w związku małżeńskim przeszkoleni do pełnienia funkcji rodziny zastępczej, prowadzenia rodzinnego domu dziecka lub rodziny przysposabiającej. Jej rolą jest wspieranie rodziny zastępczej w opiece nad dziećmi na miejscu lub u niej w domu w sytuacji, gdy rodzice zastępczy chcą skorzystać z przysługującego im urlopu lub wziąć udział w weekendowym szkoleniu wyjazdowym. Ale zdarza się też, że rodzina pomocowa jest potrzebna w sytuacji awaryjnej, np. gdy opiekunowie trafią do szpitala. W 2022 r. pozyskano **10 rodzin pomocowych**.

2. Wyrównywanie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży.

Na każdym etapie edukacyjnym, w każdej szkole i klasie spotykamy się z pojedynczymi uczniami bądź grupami uczniów, którzy napotykają bariery środowiskowe, ekonomiczne, zdrowotne i inne, znacząco utrudniające im dostęp do pełnej oferty wysokiej jakości usług

edukacyjnych i korzystanie z niej. Dotyczy to przede wszystkim dzieci i młodzieży osiągających niskie wyniki w nauce, niepełnosprawnych, czy dotkniętych patologiami społecznymi.

W roku 2022 jedna szkoła podstawowa prowadziła 2 klasy integracyjne od stycznia do czerwca 2022, do której uczęszczało 6 dzieci z orzeczeniem o stopniu niepełnosprawności, a od września 2022 r. prowadzona była tylko jedna klasa integracyjna, do której uczęszczało 4 niepełnosprawnych dzieci. Pomimo, iż w szkołach podstawowych naukę podejmują uczniowie posiadający opinie Zespołu Poradni Psychologiczno-Pedagogicznych Powiatu Żarskiego oraz uczniowie z orzeczeniami o potrzebie kształcenia specjalnego, szkoły podejmują pracę zgodnie z ideą nauczania włączającego, bez organizowania klas integracyjnych. Dzieci te objęte są różnymi formami pomocy psychologiczno-pedagogicznej. Za wdrożenie nauczania włączającego przemawia fakt, że dzieci z różnymi dysfunkcjami każdego roku przybywa, a tego typu nauczanie nie powoduje segregacji uczniów.

W roku sprawozdawczym 1 przedszkole miejskie prowadziło grupy integracyjne. Ponadto 1 przedszkole pomimo braku grup integracyjnych przyjęło do grup ogólnodostępnych 6 dzieci z orzeczeniem o potrzebie kształcenia specjalnego. Grupę integracyjną prowadził również 1 żłobek miejski. W okresie od stycznia do grudnia 2022 r. do ww. grupy uczęszczało 5 dzieci niepełnosprawnych lub ze szczególnymi potrzebami opiekuńczymi.

3. Organizacja wypoczynku letniego i zimowego.

Wypoczynek dzieci i młodzieży jest organizowany w czasie wolnym od zajęć dydaktyczno-wychowawczych (w okresie ferii letnich i zimowych). Różnorodne formy wypoczynku uzupełniają ofertę przedszkoli, szkół i placówek w zakresie aktywności fizycznej oraz rozwoju zainteresowań, w tym, krajoznawczych, turystycznych, sportowych czy kulturalnych. Jest to również okazja, dla dzieci i młodzieży do odpoczynku i zabawy oraz nawiązywania trwałych i dobrych relacji z innymi. Wypoczynek letni i zimowy w mieście Żary organizowany był w ramach realizacji programów profilaktycznych ze środków MKRPA przeznaczonych na przeciwdziałanie alkoholizmowi:

- a) **Stowarzyszenie Kultury Fizycznej, Miejski Ludowy Klub Sportowy „AGROS”** realizował 2 programy profilaktyczne, w ramach których zorganizował aktywny wypoczynek dla dzieci i młodzieży (wyjazd w góry i nad jezioro) – programami objęto łącznie **34 dzieci**;
- b) **Fundacja „Młody Talent”** realizowała program profilaktyczny, w ramach którego zorganizowała dzieciom letnie zajęcia sportowe – programem objęto **20 dzieci**;

- c) **Fundacja Pięnolesie** zorganizowała półkolonię z Przedszkolem Chatka Puchatka oraz ferie zimowe w Dusznikach Zdrój – programami objęto **65 dzieci**;
- d) **Stowarzyszenie Kultury Fizycznej, Międzyszkolny Klub Sportowy „Sokół”** realizował program profilaktyczny aktywizujący dzieci i młodzież w okresie ferii – programem objęto **30 dzieci**;
- e) **Stowarzyszenie Akademia Biegowa** zorganizowało wypoczynek letni nad morzem – programem objęto **21 dzieci**;
- f) **Liga Obrony Kraju- Lubuska Organizacja Wojewódzka** zorganizowała ferie letnie na strzelnicy miejskiej – programem objęto **126 dzieci**;
- g) **Koszykarski Klub Sportowy Basket Żary** realizował 3 programy profilaktyczne upowszechniające sport i grę w koszykówkę poprzez organizację zajęć sportowych, obozu sportowego dla zawodników koszykówki oraz ferii zimowych w Dusznikach Zdrój – programami objęto łącznie **60 dzieci**;
- h) **Parafialny Zespół Caritas Parafii p. w. NSPJ** zorganizował wycieczkę do Warszawy – programem objęto **18 dzieci**;
- i) **Oddział Polskiego Towarzystwa Turystyczno-Krajoznawczego Powiatu Żarskiego w Żarach** realizował 4 programy profilaktyczne związane z aktywnym wypoczynkiem, w tym wyjazd na narty biegowe, wycieczka do Szczecina, obóz wędrowny w Beskidzie Wyspowym, Śląskim i Sądeckim oraz aktywne zajęcia wakacyjne – programami objęto łącznie **280 dzieci**;
- j) **Towarzystwo Przyjaciół Dzieci** realizowało 2 programy profilaktyczne, w ramach których zorganizowało półkolonię na świetlicy „Promyk” oraz wycieczkę w Tatry – programami objęto łącznie **85 dzieci**;
- k) **Stowarzyszenie Wspierania Inicjatyw Kulturalnych „DWUKROPEK”** zorganizowało półkolonię dla **499 dzieci**;
- l) **Stowarzyszenie Przyjaciół Teatrów Tańca Żarskiego Domu Kultury** realizowało program profilaktyczny, w ramach którego zorganizowało warsztaty artystyczne na ferie – programem objęto **64 dzieci**.

4. Zajęcia pozalekcyjne i pozaszkolne dla dzieci i młodzieży, w tym placówki wsparcia dziennego.

Wyrównywanie szans edukacyjnych to głównie zajęcia pozalekcyjne czyli: wyrównawcze i korekcyjno-kompensacyjne, dodatkowe zajęcia przygotowujące do sprawdzianów i egzaminów zewnętrznych, zajęcia artystyczne i sportowe oraz wycieczki do kin, teatrów,

Aquaparków itp. Szansą na minimalizację tych barier jest również prowadzenie placówek wsparcia dziennego.

W celu podniesienia możliwości rozwojowych dzieci i młodzieży placówki oświatowe organizowały zajęcia pozalekcyjne w następujących formach:

- zajęcia dydaktyczno-wyrównawcze,
- zajęcia korekcyjno-kompensacyjne,
- zajęcia ogólnorozwojowe z elementami kompensacji,
- zajęcia rewalidacyjne dla uczniów z orzeczeniami,
- zajęcia sportowe, ruchowe, ogólnorozwojowe,
- zajęcia rozwijające zdolności i zainteresowania – przedmiotowe,
- zajęcia specjalistyczne, np. logopedyczne, o charakterze terapeutycznym, rozwijające kompetencje emocjonalno-społeczne, wspierające zaburzenia emocjonalne, terapia psychologiczna/wsparcie psychologiczne, zajęcia rozwijające umiejętności uczenia się, zajęcia integracji sensorycznej,
- koła zainteresowań: wokalne, matematyczne, informatyczne, plastyczne, rękodzieła artystycznego, regionalno-historyczne, fizyczne, biologiczno-chemiczne, geograficzne, teatralne, dziennikarskie, robotyka, matematyczno-konstrukcyjne, koło szachowe, polonistyczne, SKS, programowanie LEGO,
- zajęcia dla zdolnych (przygotowanie do konkursów kuratorskich),
- zajęcia z języka angielskiego,
- zajęcia z języka niemieckiego.

Alternatywą dla zajęć pozalekcyjnych są placówki wsparcia dziennego – świetlice środowiskowe. Placówki te finansowane są ze środków Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Żarach. Świetlice to teren przeznaczony na dyskusje, wymianę poglądów i opinii, naukę wzajemnego szacunku i tolerancji, przejmowania odpowiedzialności za inną osobę. Wychowankowie dzięki zajęciom w świetlicy podnoszą swój poziom intelektualny, mają możliwość rozwoju relacji społecznych oraz otrzymują pomoc i wsparcie w nauce i przy odrabianiu lekcji. Dzieci z pełną świadomością mogą liczyć na wyrozumiałość względem ich problemów, akceptację i pomoc dostosowaną do potrzeb. Szczególną uwagę na zajęciach świetlicowych zwraca się na kształtowanie umiejętności współzycia i współdziałania w grupie rówieśniczej. W 2022 roku na terenie Gminy Żary o statusie miejskim działały 4 placówki wsparcia dziennego:

- Placówka „Promyk” prowadzona przez Towarzystwo Przyjaciół Dzieci z siedzibą w Żarach przy ul. Podchorążych 4a,

- Świetlica Środowiskowa „Piątka” prowadzona przez MOPS Żary, ul. Okrzei 35,
- Świetlica „Bajka” prowadzona przez Parafialny Zespół Caritas Parafii pw. NSPJ w Żarach, ul. Pl. Kardynała S. Wyszyńskiego 4,
- Świetlica Środowiskowa „SI-gma Kids” prowadzona przez Fundację „SI-gma” w Żarach, ul. Pułaskiego 4.

5. Realizacja programów profilaktycznych, warsztatów i programów rozwijających umiejętności psychospołeczne dzieci i młodzieży oraz warsztatów wzmacniających kompetencje wychowawcze rodziców.

W celu zwiększenia kompetencji opiekuńczo-wychowawczych rodziców oraz poprawy ich zdolności wychowawczych, jak i w celu przyjmowania pozytywnych postaw społecznych i obywatelskich przez dzieci i młodzież realizowane były następujące programy:

a) Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Żarach w 2022 r. organizowało działania, którymi objęto mieszkańców powiatu żarskiego:

- Warsztaty dla wychowanków „W krainie dotyku” z zakresu profilaktyki nadużyć seksualnych. Uczestniczyło w nich **5 dzieci**. W ramach programu miało miejsce spotkanie szkoleniowo-informacyjne dla opiekunów.
- program korekcyjno-edukacyjny dla osób stosujących przemoc domową – przystąpiło **8 mężczyzn**,
- program psychologiczno-terapeutyczny dla osób stosujących przemoc domową, które ukończyły program korekcyjno-edukacyjny – przystąpiło **3 mężczyzn**;

b) Zespół Poradni Psychologiczno-Pedagogicznych Powiatu Żarskiego w 2022 r. promował zdrowy styl życia poprzez psychoedukację rodziców oraz prowadzenie profilaktyki w formie warsztatowej dla dzieci (uzależnienia behawioralne), uczestniczył w zespołach doradczych na terenie szkół i placówek i prowadził szkolenia Rad Pedagogicznych w zakresie wynikającym z potrzeb szkół;

c) 2 Miejskie Przedszkola prowadziły działania dla rodziców w zakresie wzmacniania kompetencji wychowawczych, tj. spotkania dla rodziców pod nazwą „Prawidłowe emocje dziecka jako bezpiecznik przed alienacją rodzicielską” (2 spotkania, w których udział wzięło **52 rodziców**) oraz konsultacje indywidualne z pedagogiem, psychologiem, logopedą i terapeutą SI;

d) Szkoły podstawowe w 2022 prowadziły autorskie programy realizowane przez psychologa, terapeutę pedagogicznego, nauczycieli z zakresu rozwijania kompetencji

społeczno-emocjonalnych – objęto nimi łącznie ok. **869 uczniów**. Ponadto 4 Szkoły Podstawowe prowadziły działania dla rodziców w zakresie wzmocnienia kompetencji wychowawczych, tj. warsztaty dla rodziców (udział wzięło **56 rodziców**), wywiadówki profilaktyczne (udział wzięło **25 rodziców**);

e) **Szkoły średnie** w 2022 r. prowadziły warsztaty z zakresu rozwijania kompetencji społeczno-emocjonalnych – objęto nimi łącznie **598 uczniów**;

e) **Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych** w 2022 r. przeznaczyła środki finansowe na realizowanie programów profilaktycznych przez placówki oświatowe z terenu Miasta Żary, skierowanych do rodziców i dzieci:

- 5 szkół podstawowych realizowało programy profilaktyczne o tematyce prozdrowotnej i bezpiecznego dorastania (aktywne życie bez nałogów i przemocy) oraz z zakresu kompetencji emocjonalno-społecznych, w których łącznie udział wzięło **3064 uczniów, 77 rodziców oraz 87 nauczycieli**;
- 2 przedszkola miejskie realizowały programy profilaktyczne o tematyce prozdrowotnej (życie bez nałogów), w których łącznie udział wzięło **115 dzieci, 320 rodziców**;
- 4 szkoły średnie realizowały programy profilaktyczne na temat problemu uzależnień oraz zdrowego stylu życia, w których łącznie udział wzięło **1678 uczniów oraz 50 nauczycieli**;
- Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy w Żarach oraz Zespół Szkół Specjalnych realizowały program profilaktyczny propagujący dbałość o zdrowy styl życia wolny od nałogów, w których łącznie udział wzięło **248 uczniów**.

Ponadto w ramach środków finansowych z MKRPA realizowane były programy:

- MOSRiW Żary realizował 3 programy profilaktyczne związane z prowadzeniem sportowego i zdrowego trybu życia (zajęcia na orliku), w których łącznie udział wzięło **8376 dzieci i młodzieży, 3355 osób dorosłych**;
- Komenda Wojewódzka Policji w Gorzowie Wlkp. realizowała program profilaktyczny na terenie Miasta Żary dotyczący życia wolnego od uzależnień dla dzieci i młodzieży, w którym łącznie udział wzięło **3557 uczniów oraz 106 nauczycieli**;
- Straż Miejska w Żarach realizowała program profilaktyczny z zakresu tematyki uzależnień, agresji i hejtu dla dzieci i młodzieży szkolnej, w których łącznie udział wzięło **650 uczniów**.

6. Stypendia i zasiłki szkolne.

Wydatki związane z edukacją dzieci dla wielu rodzin stanowią duży problem. Pomoc materialna dla uczniów o charakterze socjalnym (stypendia i zasiłki szkolne) przysługuje uczniom zamieszkałym z na terenie Miasta Żary.

W roku 2022 Wydział Oświaty, Kultury i Sportu Urzędu Miejskiego w Żarach przyznał stypendia szkolne dla 50 uczniów w roku szkolnym 2021/2022 (decyzje obowiązujące od 01.09.2021 r. do 30.06.2022 r.) oraz dla 23 uczniów w roku szkolnym 2022/2023 (decyzje obowiązujące od 01.09.2022 r. do 30.06.2023 r.). Poza tym w roku 2022 nie przyznano żadnego zasiłku szkolnego.

7. Poradnictwo psychologiczne i pedagogiczne w placówkach oświatowych.

Szansą na minimalizację barier edukacyjnych jest również pedagogizacja i wsparcie psychologiczne realizowane w placówkach oświatowych. Pomoc psychologiczna i pedagogiczna udzielana jest również w celu poprawy więzi i relacji w grupach rówieśniczych w szkołach. Wsparciem w postaci konsultacji pedagogicznych i psychologicznych objętych zostało:

- a) **Szkoły podstawowe** – pomocy psychologiczno-pedagogicznej (konsultacje, rozmowy wspierające, zajęcia terapeutyczne) udzielono ok. **1016 uczniom**;
- b) **Szkoły średnie** - pomocy psychologiczno-pedagogicznej udzielono ok. **696 uczniom**.

III. Rozwinięcie lokalnego systemu wspierania rodziny i podniesienie kompetencji zawodowych osób działających na rzecz wspierania rodziny.

1. Szkolenia i warsztaty rozwijające kompetencje zawodowe pracowników zajmujących się wspieraniem rodziny.

W celu zapewnienia prawidłowej realizacji zadań związanych z poprawą jakości opieki sprawowanej przez biologicznych rodziców przez pracowników MOPS w Żarach niezbędne jest systematyczne podnoszenie kwalifikacji zawodowych do pracy z rodziną. Służy temu m.in. udział w różnego rodzaju szkoleniach. W roku 2022 pracownicy MOPS w Żarach wzięli udział w szkoleniach i konferencjach:

- „Natychniastowa izolacja sprawcy i co dalej?” – 3 asystentów rodzin i 12 pracowników socjalnych;

- „Mobbing” – 4 asystentów rodziny, 13 pracowników socjalnych i 2 kierowników działu;
- „Krzywda dziecka w rodzinie przemocowej – jak dziecku pomóc” - 4 asystentów rodziny, 12 pracowników socjalnych i 1 kierownik działu;
- „Wychowankowie z zaburzeniami zachowania i dyscyplina wychowawcza” – 1 asystent rodziny.

Ponadto w ramach umowy partnerskiej z Lubuskim Stowarzyszeniem na rzecz Kobiet BABA, której celem było wspólna realizacja projektu „Z BABA – przeciw przemocy” **12 pracowników MOPS** wzięło udział w superwizji - 1 asystent rodziny, 8 pracowników socjalnych, 1 kierownik działu i 2 psychologów.

2. Wolontariat.

W związku z organizacją Dnia Wolontariatu w 2022 r., 27 podmiotów (placówki/szkoły oraz organizacje pozarządowe) zgłosiło łącznie **116 wolontariuszy**, którzy swoją pracą zasłużyli na szczególne wyróżnienie przez Burmistrza Miasta Żary.

IV. Zapewnienie pobytu w pieczy zastępczej oraz objęcie opieką dziecka przebywającego poza rodziną biologiczną.

1. Monitorowanie i ocena sytuacji opiekuńczo-wychowawczej dziecka umieszczonego w pieczy zastępczej.

Zgodnie z Ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2022 r. poz. 447 z późn. zm.) organizator rodzinnej pieczy zastępczej dokonuje oceny sytuacji dziecka umieszczonego w rodzinie zastępczej oraz w rodzinnym domu dziecka w celu ustalenia aktualnej sytuacji rodzinnej dziecka, analizy stosowanych metod pracy z dzieckiem i rodziną, modyfikowania planu pomocy dziecku, monitorowania procedur adopcyjnych dzieci z uregulowaną sytuacją prawną umożliwiającą przysposobienie, oceny stanu zdrowia dziecka i jego aktualnych potrzeb, jak również oceny zasadności dalszego pobytu dziecka w pieczy zastępczej. Ocena dokonywana jest na posiedzeniu z udziałem m.in. asystenta rodziny lub pracownika socjalnego. W 2022 r. dokonano **143 ocen sytuacji dzieci** umieszczonych w pieczy zastępczej, których pobyt współfinansuje Gmina Żary o statusie miejskim.

2. Współpraca z podmiotami działającymi na rzecz powrotu dziecka z pieczy zastępczej do rodziny biologicznej.

Do udziału w zespołach, których celem jest dokonanie oceny sytuacji dziecka zapraszani są przedstawiciele jednostek zaangażowanych w indywidualny plan pomocy dziecku (pracownicy MOPS, rodziny zastępcze lub prowadzący rodzinne domy dziecka, pedagodzy szkolni, psychologowie, rodzice, wychowawcy itp.). Zadaniem zespołów jest wypracowanie jak najbardziej adekwatnej oferty wsparcia na rzecz dziecka umieszczonego w pieczy zastępczej, przy uwzględnieniu metody pracy z dzieckiem i rodziną w ramach indywidualnego planu pracy z rodziną oraz planu pomocy dziecku, jak również ustalenie zasadności dalszego pobytu dziecka w placówce, bądź w formach rodzinnej pieczy zastępczej. W roku 2022 odbyło się **98 spotkań zespołów** ds. oceny sytuacji dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej, których pobyt współfinansuje Gmina Żary o statusie miejskim.

W ciągu roku 2022 rodziny zastępcze opuściło **16 dzieci**, z tego tylko 1 dziecko wróciło do rodziny biologicznej. Pozostałe dzieci opuściły rodziny zastępcze z powodu:

- a) przeniesienia do rodziny preadopcyjnej – 5 dzieci;
- b) przysposobienia – 2 dzieci;
- c) przeniesienia do Powiatowego Domu Dziecka – 4 dzieci;
- d) osiągnięcia pełnoletności – 3 dzieci;
- e) zmiany gminy zobowiązanej do odpłatności – 1 dziecko.

Powiatowe Domy Dziecka natomiast opuściło **10 dzieci**, z tego również tylko 1 dziecko wróciło do rodziny biologicznej. Pozostałe dzieci opuściły PDD z powodu:

- a) przeniesienia do rodziny zastępczej – 5 dzieci;
- b) skierowania do domu pomocy społecznej – 3 dzieci;
- c) osiągnięcia pełnoletności – 1 dziecko.

3. Zabezpieczenie pobytu w pieczy zastępczej.

W 2022 r. gmina Żary o statusie miejskim poniosła wydatki dotyczące pobytu dzieci w rodzinach zastępczych oraz pobytu dzieci w Domach Dziecka (Żary, Lubsko) w wysokości ogółem **730.000,00 zł**, z tego w rodzinach zastępczych w wysokości **330.000,00 zł** i w Powiatowych Domach Dziecka w Żarach i w Lubsku w wysokości **400.000,00 zł**.

4. Praca z rodziną biologiczną.

W roku 2022 w wyniku współpracy z asystentami rodziny udało się usamodzielnic **1 rodzinę**, tzn. osiągnięto wszystkie zamierzone cele pracy zawarte Planie Pracy. Rodzina ta pomimo zakończenia pracy asystenta rodziny, została objęta monitoringiem przez pracownika

socjalnego. Z **16 rodzinami** zakończono pracę z uwagi na zaprzestanie współpracy oraz brak efektów tej współpracy. U pozostałych rodzin, po podsumowaniu efektów realizacji uzgodnionych z nimi planów pracy stwierdzono nieznaczną poprawę w zakresie sposobu realizacji przez rodziców funkcji opiekuńczej, emocjonalnej i wychowawczej. Nadal jednak rodziny te wymagają wsparcia i współpracy z asystentem rodziny. W roku 2022 z pośród rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny (w trakcie współpracy) **14 dzieci z 8 rodzin** zostało zabezpieczonych w pieczy zastępczej (11 dzieci w PDD i 3 dzieci w rodzinach zastępczych), natomiast tego samego roku tylko **1 dziecko** powróciło do rodziny biologicznej, współpracującej z asystentem rodziny.

5. Promocja rodzicielstwa zastępczego.

W roku 2022 działania na rzecz promocji rodzicielstwa zastępczego opierały się na publikowaniu w mediach społecznościowych oraz stronie internetowej przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Żarach informacji o pieczy zastępczej oraz rodzinach zastępczych. Ponadto w Telewizji Regionalnej pojawił się reportaż nt. funkcjonowania w roli rodziny zastępczej. W roku 2022 o pełnienie funkcji rodziny zastępczej ubiegało się 40 osób, z czego PCPR w Żarach wydał 27 opinii.

V. Rekomendacje.

Analiza działań podejmowanych w 2022 roku na terenie Gminy Żary o statusie miejskim w zakresie wspierania rodziny pozwala stwierdzić, że działania te są podejmowane w szerokim zakresie i umożliwiają rodzinom korzystanie z pomocy i wsparcia zarówno w ramach poradnictwa, pomocy socjalnej, jak i opieki nad dziećmi. Poradnictwo jest prowadzone zarówno w placówkach oświatowych, w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Żarach, w Zespole Poradni Psychologiczno-Pedagogicznych Powiatu Żarskiego, w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie, jak i Starostwie Powiatowym w Żarach. W zakresie wspierania rodzin przeżywających problemy rodzicielskie za kluczowe przyjęto:

- pracę z rodzinami przeżywającymi trudności w celu poprawy ich kompetencji wychowawczych, a co za tym idzie ograniczenie liczby dzieci umieszczanych w pieczy zastępczej,
- zabezpieczenie środków finansowych na pokrycie części kosztów związanych z pobytem dzieci w pieczy zastępczej,
- wspieranie działalności placówek wsparcia dziennego,

- tworzenie dla dzieci sprzyjających warunków do rozwijania zainteresowań,
- prowadzenie poradnictwa dla rodzin w kryzysie i tworzenie systemu szybkiej interwencji,
- doskonalenie i rozwój współpracy pomiędzy przedstawicielami instytucji, mających kontakt z dzieckiem i jego rodziną, i tym samym zapewnienie spójnego i interdyscyplinarnego systemu wsparcia rodzin słabszych, społecznie borykających się z trudnościami w wypełnianiu funkcji rodzicielskich,
- kontynuowanie realizacji zadań, wynikających z programów z zakresu wspierania rodziny.

Wskazane jest podejmowanie dalszych działań profilaktycznych i wspomagających. W celu osiągnięcia zamierzonych efektów konieczne jest dalsze interdyscyplinarne współdziałanie wielu służb i organizacji działających na rzecz rodziny i dzieci, bowiem wyłącznie praca zespołowa stanowić będzie pełne i kompleksowe wsparcie rodziny.

Sporządziła:
Anna Dawczyk
Kierownik Działu KU